

ODPIS

Sygn. akt VIII U 82/16

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2017 r. w Poznaniu

odwołania **I. K.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.

z dnia 22 kwietnia 2015r., nr (...)

znak: (...)

w sprawie **I. K.**

przy udziale (...) sp. z o.o. w Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

oddala odwołanie

/-/ SSO Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 kwietnia 2015 r., nr (...), znak (...)- (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.; dalej: ustawa o sus), art. 83 § 1 kc w związku z art. 300 kp, stwierdził, że I. K. jako pracownik płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 2 maja 2014 r.

Uzasadniając wskazał, iż na podstawie umowy o pracę z dnia 2 maja 2014 r. I. K. została zatrudniona w (...) Sp. z o.o. na czas określony od 2 maja 2014 r. do 30 kwietnia 2017 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku referenta ds. administracyjnych. Do powierzonych obowiązków należała: obsługa administracyjno-biurowa spółki, zarządu i prokurentów. Miejscem wykonywania pracy była siedziba spółki, a wynagrodzenie ustalono w kwocie 2.500 zł brutto. Organ rentowy ustalił, że już od dnia 29 lipca 2014 r. ubezpieczonej wystawiono zaświadczenie lekarskie o niezdolności do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. Zaświadczenie opiewało na okres od 29 lipca 2014 r. do 6 października 2014 r. Płatnik składek wypłacił I. K. za okres od 29 lipca 2014 r. do 30

sierpnia 2014 r. wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy finansowane ze środków pracodawcy, a od 31 sierpnia 2014 r. do 6 października 2014 r. organ rentowy wypłacił zasiłek chorobowy. Ponadto został złożony wniosek o wypłatę zasiłku macierzyńskiego od 7 października 2014 r. do 23 lutego 2015 r., zasiłku macierzyńskiego za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego od 24 lutego 2015 r. do 6 kwietnia 2015 r. oraz zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego od 7 kwietnia 2015 r. do 5 października 2015 r. W ocenie organu rentowego ubezpieczona miała zostać zatrudniona w (...) Sp. z o.o. na specjalnie utworzonym stanowisku pracy. Według twierdzeń M. P. (2) stanowisko, na którym miała zostać zatrudniona I. K. zostało utworzone w momencie zawarcia umowy o pracę. Ponadto w trakcie nieobecności ubezpieczonej zastępuje ją A. P., z którą została zawarta umowa zlecenia na okres od dnia 3 listopada 2014 r. do dnia 30 października 2015 r. Zakres czynności należących do obowiązków A. P. obejmuje te same prace, które miała wykonywać ubezpieczona w ramach umowy o pracę. Ponadto M. P. (2) wskazywał, iż nie jest możliwe przedłożenie dokumentów jako dowodów świadczenia pracy przez ubezpieczoną, ponieważ nie podpisywała dokumentów, a praca polegała na wpisywaniu ich do systemu komputerowego, przeliczaniu kursów, po ich uporządkowaniu i zarchiwizowaniu dokumenty zwracane były do kontrahentów. Do obowiązków ubezpieczonej miało należeć chronologiczne porządkowanie i wprowadzanie dokumentów księgowych klientów spółki do rejestrów VAT w systemie komputerowym, segregowanie dokumentów napływających do siedziby spółki według wskazówek prezesa zarządu, wysyłanie korespondencji przygotowanej przez prezesa zarządu, przygotowanie dokumentów dla biura rachunkowego, kompletowanie i archiwizacja dokumentów, wykonywanie innych czynności zleconych przez prezesa. I. K. miała również uprawnienia do podejmowania czynności materialno-technicznych np. zakupy materiałów z odbiorem faktur. W trakcie kontroli nie przedłożono jakichkolwiek dowodów potwierdzających, że ubezpieczona faktycznie świadczyła pracę. Z zeznań M. P. (2) wynika także, że I. K. mogła wykonywać pracę zarówno w siedzibie spółki, jak i w miejscu zamieszkania. Natomiast z umowy o pracę wynika, iż miejscem wykonywania pracy jest siedziba spółki. Nie przedłożono także dokumentów potwierdzających przekazanie ubezpieczonej w użytkowanie sprzętu służbowego np. komputera, telefonu czy dokumentów świadczonych o wypłacaniu ekwiwalentu tytułem zwrotu kosztów za zużyte przy wykonywaniu pracy urządzenia i sprzęt będące własnością I. K.. Nadto przed zgłoszeniem do ubezpieczeń jako pracownika u płatnika (...) Sp. z o.o., ubezpieczona nie posiadała od dnia 23 listopada 2013 r. tytułu do ubezpieczeń społecznych, w tym do ubezpieczenia społecznego w związku z chorobą i macierzyństwem. Zgłoszenie do ubezpieczeń od dnia 2 maja 2014 r. nastąpiło na krótko przed wystawieniem zaświadczeń o niezdolności do pracy. Instruktaż ogólny oraz stanowiskowy miał zostać przeprowadzony dnia 16 czerwca 2014 r., co pozostaje w sprzeczności z art. 237 § 1 kp. Wobec powyższego organ rentowy uznał, iż ubezpieczona nie wykonywała pracy w (...) Sp. z o.o., a została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jedynie w celu uzyskania prawa do wypłaty świadczeń – zasiłku chorobowe, a następnie – macierzyńskiego. Tym samym zawarta umowa o pracę, jako zawarta dla pozoru, jest nieważna, a zatem z tytułu zawartej umowy o pracę I. K. nie podlega ubezpieczeniom społecznym od dnia 2 maja 2014 r. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 26 maja 2015 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **I. K.** złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej uchylenie i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy ustalając, że jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 2 maja 2014 r. i ubezpieczenie to trwa.

W uzasadnieniu podniosła, iż w siedzibie (...) sp. z o.o. wykonywała pracę polegającą na segregowaniu dokumentów według ich rodzajów i dat, wpisywaniu dokumentów księgowych do rejestrów w komputerze, przeliczaniu kursów walut, w których wystawione były dokumenty na odpowiednie waluty, archiwizowaniu dokumentów i przygotowywaniu ich do zwrotu kontrahentom (...) sp. z o.o. Dowodem potwierdzającym w/w czynności są zapisy operacji gospodarczych w komputerze wynikające z dokumentów księgowych. Dowodem na świadczenie pracy są również zeznania M. P. (2). Natomiast przyczyną utworzenia stanowiska pracy, na którym została zatrudniona odwołująca, był brak możliwości osobistego wykonywania przez M. P. (2) czynności związanych z tym stanowiskiem z uwagi na konieczność poświęcenia czasu na inną działalność. Obecnie czynności związane z tym stanowiskiem wykonuje A. P., która w lutym 2014 r. pracowała dla spółki na podstawie umowy zlecenia. W ocenie odwołującej powyższe wskazuje na faktyczną potrzebę zatrudniania pracownika. Odwołująca zaznaczyła również, że przepisy prawa pozwalają na kształtowanie stosunku pracy przez pracodawcę i pracownika również w oparciu o uzgodnienia

ustne, co powoduje, że zarzut braku w umowie pisemnej zapisów o możliwości wykonywania niektórych czynności w ramach stosunku pracy poza miejscem pracy ustalonym w umowie pisemnej jest chybiony. Natomiast podczas kontroli nie była poruszana kwestia wykorzystywania sprzętu prywatnego do celów służbowych. Odwołująca zaznaczyła przy tym, iż czynności wykonywane poza siedzibą pracodawcy polegały na segregowaniu dokumentów w związku z czym nie zachodziła potrzeba korzystania ze sprzętu prywatnego. W przypadku posługiwania się sprzętem, udostępnił go odwołującej K. P.. Zaliczki na podatek dochodowy od wynagrodzeń odwołującej za okres od maja do września 2014 r. zostały przekazane dnia 12 stycznia 2015 r., co wynikało ze sporządzenia rocznego rozliczenia zaliczek na podatek dochodowy od wynagrodzeń do urzędu skarbowego i sporządzeniem deklaracji rocznej. Ponadto brak wpłat nie dotyczył jedynie odwołującej, ale również pozostałych osób, od których spółka była zobowiązana odprowadzić zaliczki. Odbycie przez odwołującą szkolenia BHP dnia 16 czerwca 2014 r. wymuszone było terminami firmy specjalistycznej BHP, która nie mogła wcześniej przeprowadzić szkolenia. /vide odwołanie k. 2-7 akt/

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, przytaczając argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji. /vide odpowiedź na odwołanie k. 9-10 akt/

Sąd nie wzywał (...) Sp. z o.o. do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanej, albowiem spółka jako strona postępowania przed organem rentowym stała się stroną niniejszego postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. K. urodziła się dnia (...) W 2012 r. odwołująca ukończyła Liceum Profilowane w Ł. o profilu usługowo-gospodarczym.

bezsporne; nadto dowód: świadectwo ukończenia liceum (k. 14a)

Spółka (...) Sp. z o.o. została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego – rejestru przedsiębiorców dnia 8 sierpnia 2011 r. Siedziba spółki znajduje się w Ł., przy ulicy (...). Jednym wspólnikiem w spółce jest (...), a jedynym członkiem jest M. P. (2). Prokurentami w spółce są K. P. i T. P..

dowód: odpis KRS (k. 15-19)

Przedmiotem działalności spółki jest zapewnienie obsługi finansowo-księgowej w pewnym zakresie dla spółek polsko-brytyjskich.

W lutym 2014 r. M. P. (2) zdecydował się na zatrudnienie pracownika na okres próbny. W tym celu zatrudnił na podstawie umowy zlecenia, na okres 1 miesiąca A. P.. Umowa została zawarta na luty 2014 r., ponieważ A. P. była zainteresowana zatrudnieniem wyłącznie w okresie przerwy w studiach.

W ramach zawartej umowy A. P. zajmowała się segregowaniem, porządkowaniem faktur i rachunków, a w przypadku faktur polskich, także przewalutowaniem na funta brytyjskiego. Do opracowania miała około 4.000 dokumentów miesięcznie.

Za luty 2014 r. A. P. otrzymała wynagrodzenie w kwocie 897 zł netto.

dowód: zeznania świadka A. P. (k. 97v-98); zeznania płatnika składek, członka zarządu M. P. (2) (k. 121)

Po zakończeniu współpracy z A. P., płatnik składek zdecydował o zatrudnieniu odwołującej I. K. – narzeczonej K. P., syna M. P. (2), jedynego członka zarządu płatnika składek.

Dnia 2 maja 2014 r. M. P. (2) zawarł z odwołującą umowę o pracę, na podstawie której I. K. została zatrudniona na czas określony od 2 maja 2014 r. do 30 kwietnia 2017 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku Referenta ds. administracyjnych. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano siedzibę spółki. Wysokość wynagrodzenia ustalono na kwotę 2.500 zł brutto. W umowie wskazano jako adres zamieszkania odwołującej ul. (...) w Ł..

Według pisemnego zakresu obowiązków odwołująca była zobowiązana do:

- chronologicznego porządkowania i wprowadzania dokumentów księgowych klientów spółki do rejestrów VAT w systemie komputerowym,
- segregowania dokumentów napływających do siedziby spółki według wskazówek prezesa zarządu,
- wysyłania korespondencji przygotowanej przez prezesa zarządu,
- przygotowania dokumentów dla biura rachunkowego,
- kompletowania i archiwizacji dokumentów,
- wykonywania innych czynności zleconych przez prezesa zarządu dotyczących bieżącej działalności spółki.

Natomiast do zakresu uprawnień odwołującej należało podejmowanie czynności materialno-technicznych np. wysyłanie korespondencji, zakupy materiałów z odbiorem faktur itp. w ramach przydzielonego wyżej zakresu.

Odwołująca miała także posiadać dodatkowe przywileje i prawa, jak wykonywanie czynności chronologicznego porządkowania i wprowadzania dokumentów księgowych klientów spółki do rejestrów VAT w systemie komputerowym poza siedzibą spółki po uprzednim uzgodnieniu tej formy świadczenia pracy z prezesem zarządu.

dowód: umowa o pracę z dnia 02.05.2014 r., zakres obowiązków w aktach osobowych (k. 14a); zeznania stron: odwołującej (k. 99-100), płatnika składek, członka zarządu M. P. (2) (k. 121)

Dnia 2 maja 2015 r. odwołującej wystawiono zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku referenta do spraw administracyjnych. Dnia 16 czerwca 2014 r. odwołująca odbyła instruktaż ogólny i instruktaż stanowiskowy w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

dowód: karta szkolenia wstępnego, zaświadczenie lekarskie w aktach osobowych (k. 14a)

W związku z umową z dnia 2 maja 2014 r., odwołująca miała zajmować się porządkowaniem dokumentów według dat i firm oraz przewalutowaniem i wpisywaniem komputerowym do systemu. Miała pracować w wymiarze 7-8 godzin dziennie w biurze przy ul. (...) w Ł.. Pracę miała rozpoczynać o godzinie 8.00 rano.

dowód: zeznania odwołującej (k. 99-100)

Podczas wizyty lekarskiej dnia 30 stycznia 2014 r. odwołująca była badana na okoliczność krwawienia we wczesnym okresie ciąży – 5 tydzień ciąży. Kolejne wizyty u ginekologa odbywała w dniach 5, 17 i 28 lutego 2014 r. Podczas tej ostatniej wizyty stwierdzono 8 tydzień ciąży i „poronienie zagrażające”; przewidywany termin porodu oznaczono na dzień 3 października 2014 r. Następne wizyty u ginekologa odwołująca odbywała w dniach 10 i 24 marca 2014 r. oraz 7, 14 i 29 kwietnia 2014 r. Podczas wizyty 14 kwietnia 2014 r. ponownie rozpoznano „poronienie zagrażające”. Wreszcie, w okresie od 2 maja 2014 r. (dnia zatrudnienia u płatnika składek) odwołująca odbywała wizyty u lekarza ginekologa w dniach 14, 19, 20, 22, 26, 27 maja, 9, 30 czerwca oraz 14, 18 i 29 lipca 2014 r. W trakcie wizyty dnia 22 maja 2014 r. po raz kolejny stwierdzono „poronienie zagrażające”, a podczas wizyty dnia 27 maja 2014 r. „poród fałszywy”.

Wszystkie powyższe wizyty lekarskie odwołująca odbywała wyłącznie w Centrum, M. P. CM. W dokumentacji podała adres zamieszkania ul. (...) w P.

dowód: karta prowadzenia ciąży i dokumentacja medyczna (k. 36)

Od dnia 29 lipca 2014 r. odwołująca była niezdolna do pracy w związku z ciążą, a dnia (...) urodziła syna.

dowód: ewidencja czasu pracy w aktach osobowych (k. 14a); odpis skróconego aktu urodzenia w aktach organu rentowego

W związku ze zwolnieniem chorobowym odwołującej, płatnik składek na podstawie umowy zlecenia z dnia 30 października 2014 r. zatrudnił A. P. na okres od 3 listopada 2014 r. do 30 października 2015 r. Zgodnie z § 1 umowy zleceniobiorczyni była zobowiązana do wykonania następujących prac:

- chronologiczne porządkowanie i wprowadzanie dokumentów księgowych klientów spółki do rejestrów VAT w systemie komputerowym,
- segregowanie dokumentów napływających do siedziby spółki według wskazówek prezesa zarządu,
- wysyłanie korespondencji przygotowanej przez prezesa zarządu,
- przygotowanie dokumentów dla biura rachunkowego,
- kompletowanie i archiwizacja dokumentów.

Za wykonanie w/w A. P. miała otrzymywać wynagrodzenie w wysokości 2.100 zł brutto miesięcznie.

W związku z zawarciem umowy A. P. mogła także zabierać pracę do domu i w tym celu otrzymała od pracodawcy laptopa.

dowód: umowa zlecenia w aktach organu rentowego

Płatnik składek wykazywał następujące wyniki ekonomiczne: na koniec 2012 r. strata 13.371,92 zł, za 2013 r. zysk netto w wysokości 10.820,91 zł, za 2014 r. przychód w wysokości 170.884,76 zł oraz dochód w kwocie 11.253,76 zł.

dowód: bilans, rachunek zysków i strat (k. 74-81); CIT-8 za 2013 r. i 2014 r. (k. 60-73)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków A. P. i C. P., zeznań stron: odwołującej I. K. i płatnika składek, członka zarządu M. P. (2) oraz dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego.

Sąd uznał za wiarygodne i przydatne dla potrzeb niniejszego postępowania **dokumenty** zgromadzone w aktach sprawy oraz w aktach pozwanego organu rentowego. Przedmiotowe dokumenty zostały sporządzone przez osoby do tego powołane w ramach przysługujących im kompetencji oraz w przewidzianej prawem formie. Treść ani forma tych dokumentów nie były kwestionowane przez strony procesu, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Za niewiarygodne Sąd uznał **zeznania stron**: odwołującej oraz płatnika składek w zakresie stwierdzeń, jakoby I. K. od dnia 2 maja 2014 r. wykonywała umowę o pracę na stanowisku obsługi administracyjno-biurowej spółki, zarządu i prokurentów. Odwołująca ani płatnik składek nie przedstawili na tę okoliczność dowodów, czy to w postaci dokumentów sporządzonych przez odwołującą, czy to wydruków z systemu komputerowego potwierdzających wprowadzanie konkretnych danych. Wprawdzie świadek A. P. twierdziła, że powróciwszy do pracy w listopadzie 2014 r. widziała, że dokumenty były posegregowane, co oznaczało, że ktoś musiał przy nich pracować, ale brak jest dowodów wskazujących na to, by osobą tą była odwołująca. Równie dobrze czynności te mógł wykonywać np. M. P. (2).

Za niewiarygodne należało ocenić twierdzenia płatnika składek, że odwołująca mogła regularnie zabierać pracę do domu. Z umowy o pracę wynika, iż miejscem pracy odwołującej jest siedziba spółki. Trudno uznać za wiarygodne twierdzenie, że odwołująca zabierała ze sobą do domu segregatory, gdyż musiały zawierać znaczną liczbę dokumentów – miesięcznie wpływało około 4.000 pism. Ponadto odwołująca miała otrzymywać dokumenty do opracowania w formie elektronicznej, ale pracodawca nie zapewnił jej przy tym służbowego laptopa, na którym mogłaby pracować w domu. Laptopa otrzymała natomiast A. P., która przejęła później obowiązki odwołującej.

Twierdzenia o pracy odwołującej w biurze płatnika składek w Ł. okazały się całkowicie niewiarygodne w obliczu sprzecznych, niejasnych i wysoce wątpliwych relacji stron odnośnie do miejsca zamieszkania odwołującej wiosną, latem 2014 r. W umowie o pracę wskazano jako adres zamieszkania adres w Ł., ale z dokumentacji medycznej odwołującej wynika, że mieszkała w P.. Z zeznań złożonych przez odwołującą przed Sądem wynika, że w Centrum (...) P. CM, podała prawdziwy adres swego zamieszkania. W innym fragmencie swoich zeznań odwołująca twierdziła, że przeprowadziła się do P., po tym, jak zdiagnozowano u niej poronienie zagrażające, przy czym rozpoznanie taki poczyniono w trakcie trzech wizyt w dniach 28 lutego, 14 kwietnia oraz 22 maja 2014 r. Natomiast płatnik składek, członek zarządu M. P. (2) podał, że do P. I. K. przeprowadziła się dopiero pod koniec lipca 2014 r., kiedy to otrzymała zwolnienie lekarskie w związku z ciążą. Istotne przy tym jest to, że odwołująca według jej własnych twierdzeń miała rozpoczynać pracę o godzinie 8.00 rano. Odległość między P. a Ł. wynosi około 200 km. Niepodobna zatem przyjąć, by odwołująca będąc w ciąży, która przebiegała z problemami, zagrożeniami, była w stanie przyjechać do pracy na godzinę 8.00 rano.

Zeznania świadka A. P. Sąd uznał za wiarygodne, albowiem znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym. Świadek szczegółowo opisała zakres obowiązków wykonywanych przez nią w lutym 2014 r. oraz od listopada 2014 r.

Świadek C. P. dysponował znikomą wiedzą odnośnie do domniemanej pracy odwołującej. Podał tylko, że widział odwołującą kilka razy, ale nie umiał wskazać czym się wtedy zajmowała. Świadek przebywa w Wielkiej Brytanii, a do Polski przyjeżdża na weekend, obejmujący także piątek i poniedziałek. Powyższe wskazuje, że mógł widzieć odwołującą jedynie sporadycznie, skoro I. K. w kilka poniedziałków (por. 19, 26 maja 2014 r.) miała wizyty lekarskie w Centrum (...) P. CM.

Sąd zważył, co następuje:

Kwestią sporną było to, czy organ rentowy zasadnie uznał, że I. K. jako pracownik płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 2 maja 2014 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy o sus, ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które są pracownikami od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o sus osoby te obowiązkowo podlegają ubezpieczeniu chorobowemu.

Zgodnie z art. 2 kp, za pracownika uważa się osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 kp, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Zgodnie zaś z art. 11 kp nawiązanie stosunku pracy oraz ustalenie warunków pracy i płacy, bez względu na podstawę prawną tego stosunku, wymaga zgodnego oświadczenia woli pracodawcy i pracownika.

Użyty w art. 2 kp zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem, a pracodawcą więzi prawnej, która jest warunkiem koniecznym, a zarazem wystarczającym, dla przyznania danej osobie statusu pracownika. Tą więzią jest pozostawanie w stosunku pracy, o którym mowa w przytoczonym powyżej.

Stosunek pracy uzewnętrznia wolę umawiających się stron, z których jedna deklaruje wolę świadczenia pracy natomiast druga stworzenie stanowiska pracy i zapewnienie świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Samo zawarcie umowy o pracę nie stanowi przesłanki nawiązania pracowniczego stosunku ubezpieczenia społecznego, taką przesłanką jest zatrudnienie rozumiane jako wykonywanie pracy w stosunku pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06.09.2000 r., II UKN 692/99). Choć zatem – według art. 11 kp - dla nawiązania stosunku pracy niezbędnymi,

a według art. 26 kp wystarczającymi, są zgodne oświadczenia woli pracodawcy i pracownika, to dla objęcia ubezpieczeniem społecznym jest istotne to, czy strony zawierające umowę o pracę miały realny zamiar wzajemnego zobowiązania się przez pracownika do świadczenia pracy, a przez pracodawcę do dania mu pracy, oraz to czy zamiar stron został w rzeczywistości zrealizowany. Innymi słowy, celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być, więc faktyczna realizacja treści stosunku pracy w granicach zakreślonych zawartą umową.

W obowiązującym orzecznictwie dużo uwagi poświęca się kwestii podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Wskazuje się m.in., iż do ustalenia, że doszło do powstania pomiędzy stronami stosunku pracy nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, takich jak zawarcie umowy o pracę, przygotowanie zakresu obowiązków, zgłoszenie do ubezpieczenia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy i to czyniły (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14.02.2013 r., III AUa 1432/12). Korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego na skutek podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu samo w sobie nie mogłoby być określone jako sprzeczne z prawem. Skorzystanie z ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym jest legalnym celem zawierania umów o pracę (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.02.2006 r., I UK 186/05).

Dla wywołania skutków prawnych związanych z istnieniem danego stosunku zobowiązaniowego nie jest wystarczające jedynie zawarcie umowy od strony formalnej, ale decydujące jest rzeczywiste realizowanie i trwanie stosunku pracy w granicach wyznaczonych treścią art. 22 kp. Sama wola stron nie jest wystarczająca, skoro nie towarzyszy jej realizowanie umowy. Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należy osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 03.09.2013 r., III AUa 1247/13). Umowa o pracę wywołuje skutki nie tylko bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych: kształtuje ona bowiem stosunek ubezpieczenia społecznego, określa wysokość składki, a w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. Są to skutki bardzo doniosłe, zarówno z punktu widzenia interesu pracownika (ubezpieczonego), jak i interesu publicznego, należy zatem uznać, że ocena postanowień umownych może i powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 08.09.2016 r., III AUa 983/15).

Odwołująca, ani płatnik składek nie przedstawili przekonujących dowodów na poparcie twierdzenia, że od dnia 2 maja 2014 r. I. K. podjęła realizację umowy o pracę. Strony przedstawiły wprawdzie umowę o pracę oraz inne dokumenty potrzebne do zatrudnienia pracownika, jednakże to za mało, by uznać, iż I. K. faktycznie świadczyła pracę na rzecz (...) sp. z o.o. Okoliczność ta nie wynikała również z zeznań przesłuchanych świadków, którzy nie posiadali wiedzy odnośnie szczegółów zatrudnienia odwołującej oraz faktycznej pracy. Z zeznań tych nie wynikają konkretne okoliczności pozwalające na stwierdzenie z całą pewnością, że odwołująca rzeczywiście wykonywała pracę na rzecz płatnika składek jako jego pracownik. Na podstawie zeznań świadków nie jest możliwe ustalenie elementów charakteryzujących stosunek pracy. W toku postępowania strony wskazywały, iż odwołująca miała rozpoczynać pracę o godzinie 8.00, podczas gdy w dokumentacji lekarskiej wskazano jako adres zamieszkania odwołującej ul. (...) w P., a siedziba spółki mieści się przy ul. (...) w Ł..

Wobec sprzeczności relacji I. K. i M. P. (2) trudno jednoznacznie stwierdzić, gdzie odwołującą mieszkała wiosną i latem 2014 r. – czy w P. (gdzie od 2013 r. mieszkał jej narzeczony K. P.), czy w Ł..

Odwołująca wskazywała, że przeprowadziła się do P. dopiero w związku z rozpoznaniem zagrożenia ciąży. Natomiast M. P. (2) wskazywał, że odwołująca zamieszkała w P. dopiero w lipcu 2014 r., wcześniej pomieszkując trochę w Ł. i trochę w P.. Odwołująca nie umiała przy tym wyjaśnić zapisów odnośnie adresu zamieszkania zawartych w dokumentacji medycznej (k. 36). Trudno przy tym zgodzić się by stan zdrowia odwołującej pozwalał na realizowanie obowiązków zawodowych, zwłaszcza, że już w kwietniu 2014 r. stwierdzano zagrożenie poronieniem.

Mało wiarygodne okazały się twierdzenia odwołującej, jak i płatnika składek, że I. K. mogła zabierać pracę do domu. Wprawdzie w umowie o pracę zawarto takie postanowienie, jednak nie przesądza to o tym, iż faktycznie

odwołująca wykonywała pracę w domu. Brak jest bowiem dowodów bezpośrednich, jak choćby jakiego rodzaju dokumenty odwołująca porządkowała, tj. za jaki okres, jakich dotyczyły firm. Należy mieć przy tym na uwadze fakt, że ilość dokumentów wymagających opracowania była znaczna (w ciągu miesiąca 4.000 dokumentów), a zatem mało wiarygodne wydaje się by odwołująca co czwartek zabierała kilka segregatorów i przynosiła je dopiero we wtorek lub w środę. Nie otrzymała przy tym do dyspozycji służbowego laptopa, który natomiast został zakupiony dla A. P..

Zawarcie umowy o pracę jest dopuszczalne na zasadzie swobody umów. Jednakże w sytuacji, gdy powoduje powstanie skutków na zewnątrz, tak jak w przedmiotowej sytuacji w zakresie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, organ rentowy jest uprawniony do badania tego, czy zawarcie takiej umowy a tym samym zgłoszenie do ubezpieczeń było zgodne z rzeczywistym stanem, czy też fikcyjne, pozorne, analizowania tego, jaki był cel stworzenia tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym (art. 58 kc).

Przede wszystkim należy wskazać na brak dowodów na wykonywanie pracy przez odwołującą, w zakresie wynikającym z umowy o pracę. Okoliczności sprawy wskazują także na to, iż zawarcie umowy nie miało na celu realizacji jej zobowiązań, ale wyłącznie uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Wykonując przez okres niespełna dwóch miesięcy pracę strony chciały stworzyć wrażenie, iż jest ona realizowana, a zatem nie jest umową pozorną.

Zgodnie z art. 83 § 1 kc nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych i jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie ma niezgodność między aktem woli a jego uzewnętrznieniem.

Jeszcze raz należy podkreślić, iż nie podlega pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu osoba, która zawarła umowę o pracę dla pozorów, a więc w sytuacji, gdy przy składaniu oświadczeń woli obie strony miały świadomość, że osoba ta, określona w umowie jako pracownik, nie będzie świadczyć pracy, a druga strona, określona w umowie jako pracodawca, nie będzie z tej pracy korzystać. Pozorność umowy wzajemnej w rozumieniu art. 83 § 1 kc występuje wówczas, gdy strony umowy składając oświadczenia woli nie zamierzają osiągnąć skutków, jakie prawo wiąże z wykonywaniem tej umowy. Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art. 22 § 1 kp). O tym, czy strony istotnie nawiązały umowę o pracę nie decyduje zatem formalne zawarcie (podpisanie) umowy nazwanej umową o pracę, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie na jej podstawie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy - przede wszystkim świadczenie pracy przez pracownika z zamiarem wykonywania obowiązków pracowniczych, czyli świadczenie pracy podporządkowanej, w charakterze pracownika, w czasie i miejscu oznaczonym przez pracodawcę. Tym samym w odniesieniu do umowy o pracę pozorność polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z tej umowy, a określonych w art. 22 kp (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04.01.2008 r., I UK 223/07, wyrok z dnia 05.10.2006 r., I UK 120/06, M. Raczkowski „Pozorność w umownych stosunkach pracy” Lexis-Nexis, W-wa 2010, s. 200-202).

„Dla stwierdzenia, że podporządkowanie pracownika pracodawcy występuje w treści stosunku prawnego z reguły wskazuje się na takie elementy jak: określony czas pracy i miejsce wykonywania czynności, podpisywanie listy obecności, podporządkowanie pracownika regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy oraz obowiązek przestrzegania norm pracy, obowiązek wykonywania poleceń przełożonych, wykonywanie pracy zmianowej i stała dyspozycyjność, dokładne określenie miejsca i czasu realizacji powierzonego zadania oraz ich wykonywanie pod nadzorem kierownika”. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23.10.2013 r., III AUa 226/13)

Konkludując, umowę o pracę zawartą pomiędzy odwołującą a płatnikiem składek dnia 2 maja 2014 r. należy ocenić jako umowę pozorną, zawartą bez zamiaru jej realizacji.

W związku z powyższym, na podstawie w/w przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 kpc Sąd oddalił odwołanie I. K. od decyzji organu rentowego z dnia 22 kwietnia 2015 r.

O kosztach procesu nie orzekano, w braku wniosku strony pozwanej, która proces wygrała.

/-/ Maciej Nawrocki